

ВКП(б) Изъваса рай-
комлн да райиспол-
комлн орган

ГОРД ПЕЧОРА

№ 23-24 (1439)
Март
26-од лун
1939 во

Партијалон XVIII-од сјезд вылын ВКП(б) ЦК уж жылыс СТАЛЫН јортлнн отчетннј доклад

(Продолженіе. Заводитчмсѡ вѡд 22-од №-ыс)

Кыѡи содѡс вооруженностыс мѡжн колхозјаслн да совхозјаслн тракторјаслн, комбайнјаслн да

мукѡд машинајаслн отчетннј кад-коластын,—та вылѡ вочакыв сетѡ-ны ташѡм таблицајас:

бокѡ 2 мѡллярд да 300 мѡлльон гѡдѡр пуд тѡварннј нан, мѡдногѡн кѡ, ѡтѡ мѡллярд пуд вылѡ унжык тѡварннј нан, сы сертѡ, мѡйтѡм лѡдѡс војнаѡса ѡерновнј производ-ство.

засѡм, то мѡ получѡтам колхозјас-ѡн да совхозјаслн тѡварннј нан бокѡ лѡдѡмлыс ставнас сѡдѡ сумма, код жылыс кѡтывсѡс вылынжык.

1) СССР-са вѡзму овмѡсын тракторннј парк.

	1933 во	1934 во	1935 во	1936 во	1937 во	1938 во	1938 во дѡнѡ прѡ-центјаслн
а) Тракторјаслн лыд (сурс штукајаслн)							
Став тракторыс	210,9	276,4	360,3	422,7	454,5	483,5	229,3
Сы лыдын:							
а) Тракторјас МТС-јасын	123,2	177,3	254,7	328,5	365,8	394,0	319,8
б) Тракторјас совхозјасын да подсобннј с-х. предпрѡјатѡејасын	83,2	95,5	102,1	88,5	84,5	85,0	102,2
б) Мошност сурс вѡв вынјасын.							
Став тракторыс	3209,2	4462,8	6184,0	7872,4	8385,0	9256,2	288,4
Сы лыдын:							
а) Тракторјас МТС-јасын	1758,1	2753,9	4281,6	5856,0	6679,2	7437,0	423,0
б) Тракторјас совхозјасын да подсобннј с-х. предпрѡјатѡејасын	1401,7	1669,5	1861,4	1730,7	1647,5	1751,8	125,0

2) СССР-са вѡзму овмѡсын комбайнјаслн да мукѡд машинајаслн парк.

(сурс штукајасын; во пом кежлѡ)

	1933 во	1934 во	1935 во	1936 во	1937 во	1938 во	1938 во дѡнѡ прѡ-центјаслн
Комбайнјас	25,4	32,3	50,3	87,8	128,8	153,5	604,3
Внутренннј сгѡранѡејелѡн двѡгѡтелјас да локомотѡјас	48,0	60,9	69,1	72,4	77,9	83,8	174,6
Сложннј да полусложннј ѡерновннј молѡтѡлкајас	120,3	121,9	120,1	123,7	126,1	130,8	108,7
Грузовннј автомобилјас	26,6	40,3	63,7	96,2	144,5	195,8	736,1
Лѡековннј автомобилјас (штукајасын)	3,991	5,533	7,555	7,630	8,156	9,594	240,4

Тѡдѡ лыдпасјас дѡнас кѡ содѡ-тыны сѡдѡ факт, мѡ отчетннј кадколаст ѡѡжѡн машинѡ-тракторннј станѡијајаслн лыдыс мѡжан содѡс 2.900 једѡнѡасан 1934 воын 6.350 једѡнѡаѡз 1938 воын, то поѡд став тѡдѡ даннѡјјас подув вылас уверенностѡн шуны, мѡ мѡжанлыс вѡзму овмѡс выл, ѡнѡја кадса техника подув вылын реконструѡрујѡм—кыз выннас помалѡма нѡн.

не сѡмын меѡса ыжыд да мехѡ-нѡзѡрованннј, а сѡжѡ и меѡса тѡ-варннј землѡделѡе, но и ѡнѡја техникаѡн меѡса оснашченннј зем-лѡделѡе, лубѡд мѡд странаса землѡделѡе дорыс.

Бостны кѡ отчетннј кадко-ластын ѡерновннј да технѡческѡј културајас прѡдукѡија соѡмлыс двѡженѡе револуѡијаѡса кадко-ласткѡд сравнѡтѡмѡн, то даннѡј-јасыс сетѡны ташѡм картѡна:

СССР паста ѡерновннј да технѡческѡј културајаслн валовѡј прѡдукѡија.

	Мѡлльон центѡерјаслн						1938 во 1933 во дѡнѡ прѡ-центјаслн
	1913 во	1934 во	1935 во	1936 во	1937 во	1938 во	
ѡерновннјјас	801,0	894,0	901,0	827,3	1202,9	949,9	118,6
Хлопѡк (сырѡп)	7,4	11,8	17,2	23,9	25,8	26,9	363,5
Шѡбѡдѡ (куфѡл)	3,3	5,3	5,5	5,8	5,7	5,46	165,5
Сахарннј свѡклѡ	109,0	113,6	162,1	168,3	218,6	166,8	153,0
Маслѡчннјјас	21,5	36,9	42,7	42,3	51,1	46,6	216,7

Тѡдѡ таблицаыс тыдалѡ, мѡ 1936 воын да 1938 воын асывыл да асыл-луныв рајѡнјасын засухѡ вылѡ вѡдѡдѡтѡг да 1913 воын вѡв-лытѡм вылын урожај вылѡ вѡдѡ-тѡг, нан да технѡческѡј култура-јас валовѡј прѡдукѡијаѡн соѡдѡм мунѡс мѡжанын отчетннј кадколаст-тын ѡтарѡ вывлѡн 1913 воса уро-венькѡд ѡтѡкоѡалѡм сертѡ.

гѡдѡр, мѡ составлѡјѡ секса ѡер-новннј производствѡ тѡварностлыс 26 прѡцент. Немѡинов јорт лыдѡѡ, мѡ колхозннј да совхозннј про-изводствѡлѡн, кѡдѡ крупннј про-изводствѡлѡн тѡварност, напрѡмер, 1926—1927 војасын составлѡјѡтс валовѡј прѡдукѡијаыс 47 прѡцент гѡдѡр, а ѡтѡколыс крѡстанскѡј ов-мѡслнн тѡварност—12 прѡцент гѡ-дѡр. Сѡлѡ дѡнас кѡ матѡыстѡны јѡнжыка ѡсторожннја да примѡтны колхозно-совхозннј производствѡ-лыс тѡварностѡ 1938 воын вало-вѡј производствѡлѡн 40 прѡцент пыдѡдѡ, то артмас, мѡ мѡжан соѡ-циѡлистѡческѡј ѡерновннј овмѡс вер-мѡс лѡзны да збылыс лѡзѡс тѡдѡ воын

Сѡжѡ, совхозно-колхозннј про-изводствѡлѡн вылын тѡварност ем сылѡн важнѡејшѡј ѡсобенност, кодѡ имѡйтѡ зѡв серѡзннј тѡдѡчанлун странаѡс снабжѡјѡм вылѡ.

Колхозјаслн да совхозјаслн шук тѡдѡ ѡсобенностас ем секрет-тыс сылѡн, мѡ мѡжан странаын уд-ѡјѡчѡс сѡшѡм кокнѡа да ѡдѡ раз-рѡшитны ѡерновннј прѡблема, зѡв ыжыд странаѡс тѡварннј нанѡн тырмымѡн снабжѡјѡмлыс прѡбле-ма.

Колѡ пасѡны, мѡ бѡрѡа кујѡм во ѡѡжѡн нан бѡд во заготовѡ-тѡм ез лѡччыс мѡжанын 1 мѡллярд квѡјтѡс мѡлльон пуд нанѡыс улѡ-жык, мукѡд ѡырѡј, напрѡмер, 1937 воын 1 мѡллярд 800 мѡлльон пуд-јѡз кыптѡмѡн. Сѡдѡтыны кѡ тѡ дѡнѡ 200 мѡлльон гѡдѡр пуд нан бѡд во нѡбѡм да колхозннј вѡз куѡа не-кымын со мѡлльон пуд нанѡн ву-

Интереснѡ, воѡд, пасѡны, мѡ бѡрѡа кујѡм во ѡѡжѡн тѡварннј нанлѡн база вужѡс Украинаыс, кодѡ лыдѡыслѡс воѡтѡ мѡжан странаѡлѡн жѡтѡнѡаѡн, вој вылѡ да асыл вылѡ, мѡдногѡн кѡ РСФСР-ѡ. Тѡдѡса, мѡ бѡрѡа кык-кујѡм во ѡѡжѡн Украина заготовлѡјѡ нанѡс ставсѡ 400 мѡлльон пуд гѡдѡр бѡд во, сек-кор РСФСР заготовлѡјѡ тѡдѡ војѡ-сѡ бѡд во мѡллярд со—мѡллярд кыкѡ мѡлльон пуд тѡварннј нан.

Таѡи сулѡлѡ делѡыс ѡерновннј производствѡкѡд.

Мѡј инѡ скѡтѡвѡдѡм куѡа, то и тѡдѡ, вѡзму овмѡслнн јѡнжыка бѡрѡ-колѡм, ѡтраслын бѡрѡа војас ѡѡ-жѡн лѡны серѡзннј сѡвѡјѡс. Правѡа, вѡв јурлыд да ыжыѡдѡм куѡа мѡ нѡшта кѡлѡччѡм револуѡи-јаѡса уровѡныс, но гырыс јѡла скѡт да порѡвѡдѡм куѡа мѡ восков-тѡм нѡн револуѡијаѡса уровѡнсѡ.

Со та куѡа даннѡјјас:

СССР-ын скѡтјурлыд (мѡлльон јур).

	Јур тѡмыс кежлѡ						1938 во прѡцентјаслн		
	1916 во перѡпѡ даннѡјјас сертѡ	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1916 во дѡнѡ перѡ-пѡ сертѡ	1933 во дѡнѡ
Вѡвјас	35,8	16,6	15,7	15,9	16,6	16,7	17,5	48,9	105,4
Гырыс јѡла скѡт	60,6	38,4	42,4	49,2	56,7	57,0	63,2	104,3	164,6
Бѡжјас да кѡза-јас	121,2	50,2	51,9	61,1	73,7	81,3	102,5	84,6	204,2
Пѡрејас	20,9	12,1	17,4	22,5	30,5	22,8	30,6	146,4	252,9

Оз вермыны лѡны сомнѡејѡејас, мѡј вѡвѡѡдѡм да ыжыѡдѡм јукѡнын бѡрѡколѡчѡм лѡас бѡрѡѡѡма же-ныѡдѡк сѡрокѡн.

в) Товарѡѡборѡт, транспорт. Прѡмышленост да вѡзму овмѡс кыптѡмѡд ѡтѡѡѡ бѡдѡмѡс страна-ын и товарѡѡборѡт. Государствен-ннј да коѡѡѡратѡвннј торговлѡлѡн

рознѡчннј сет бѡдѡмѡс отчетннј кад-коласт ѡѡжѡн 25 прѡцент вылѡ. Государственннј да коѡѡѡратѡвннј торговлѡлѡн рознѡчннј ѡборѡт бѡдѡмѡс 178 прѡцент вылѡ. Колхоз-но-базарннј торговлѡлѡн ѡборѡт бѡдѡмѡс 112 прѡцент вылѡ.

Со соѡтѡветствѡјушѡѡј таблица:

ТОВАРОѡБОРОТ

	1933 во	1934 во	1935 во	1936 во	1937 во	1938 во	1938 во 1933 во дѡнѡ прѡ-центјаслн
1. Государственннј да коѡѡѡратѡвннј торговлѡлѡн рознѡчннј сет (магаѡинјас да па-латкајас)—во пом кежлѡ	285355	286236	268713	289473	327361	356930	125,1
2. Государственннј да коѡѡѡратѡвннј торговлѡлѡн рознѡчннј ѡборѡт (ѡбщественннј цѡтанѡе вѡлѡчѡтѡмѡн)—мѡлльон шѡјѡтјаслн	49789,2	61814,7	81712,1	106760,9	125943,2	138574,3	273,3
3. Колхозннј базарннј тор-говлѡлѡн ѡборѡт мѡлльон шѡјѡт-јаслн	11500,0	14000,0	14500,0	15607,2	17799,7	24399,2	212,2
4. Наркомѡишѡепром, НКЛѡе-пром, Наркомѡаѡжпрѡм, НКЛѡе-с, сојузннј республиѡајасѡа Нар-комѡестпрѡмјас сѡѡјѡтјаслн ѡб-ластѡннј торговѡј базајас—во пом кежлѡ	718	836	1141	1798	1912	1994	277,7

Гѡдѡрвоана, мѡ товарѡѡборѡт странаын ез вермы ескѡ таѡ пас-кавын транспортннј перевозѡкајас-лѡн известнѡја бѡдѡмѡтѡг. I збы-лыс, перевозѡкајас содѡсны отчет-ннј кадколаст ѡѡжѡн транспортлѡн

став вѡдѡјас куѡа, торѡн кѡрттуј да воздушннј транспорт куѡа. Пе-ревозѡкајас содѡсны сѡжѡ жѡ вавыл транспорт куѡа, но гырыс колеба-

(Воѡд вѡдѡд 2-ѡд лѡстѡкѡыс)

СТАЛІН jорт докладлөн продолженіе

ніејаслн, а 1938 воин вавыв транспорт куза перевозкајас сетисны, жалитомыс, воґза воыскдн откода-

лѳм сертн мытакѳ чнѳм. Со соответствујушщѳ таблица:

ГРУЗОБОРОТ

	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938 во 1938 во днѳ прѳцентјаслн
Кѳрттујас (миллиард тонно-километрјаслн)	169,5	205,7	258,1	323,4	354,8	369,1	217,7
Речнѳ да морскѳ транспорт (миллиард тонно-километрјаслн)	50,2	56,5	68,3	72,3	70,1	66,0	131,5
Гражданскѳ въздушнѳ флот (миллион тонно-километрјаслн)	3,1	6,4	9,8	21,9	24,9	31,7	1022,6

Оз вермы лоны сомненіе, мы вавыв транспортлыс 1938 воин мытакѳ бѳрѳколчѳм лѳс бѳрѳдѳма 1939 воин.

2. Народлѳн материалнѳ да културнѳ положеніе воґѳ кыптѳм.

Промышленностлѳн да възму овмѳслѳн воґѳ кыптѳм ез вермы не вѳјѳдны да збылыс вѳјѳднѳ народлѳн материалнѳ да културнѳ положеніе выл бѳдмѳмѳ.

Эксплуатација бѳрѳдѳм да народнѳ овмѳсын социалистическѳј система јѳнмѳдѳм, карын да сѳктын ужтѳмалѳмлѳн да сѳкѳд јѳтѳм корысалѳмлѳн абутѳмлун, промышленност зев јѳна паскѳдѳм да работѳјјас лыдлѳн дугдывтѳг содѳм, работѳјјас да колхозникјас уж производѳтельностлѳн содѳм, колхозјас сајын век кежлѳ му закрепѳтѳм да колхозјасѳс первокласснѳј тракторјас да възму ужалан машинајас зев ыжыд лыдлѳн снабѳѳтѳм—ставыс тајѳ лѳсѳднѳ реалнѳј условіејас работѳјјаслыс да крестаналыс материалнѳј положеніе бурмѳдѳмыс жѳ јестественѳ вѳјѳднѳ интеллигенцијалыс материалнѳј положеніе бурмѳдѳмѳ, кодѳ (интеллигенцијас) представляѳтѳ мѳјан страналыс тѳдчымѳнја вын да обслужѳвајтѳ работѳјјаслыс да крестаналыс интѳресјасѳѳ.

ѳни сорныс нѳн муѳѳ оз сы јылыс, медым прѳстроитны кыкѳ промышленностын да бостны млѳстла уж вылѳ ужтѳмалыс да бездомнѳј крестанаѳс, кодјас ѳтдортѳѳмаѳс сѳктыс да олѳны шыґјалѳмыс полѳм улын. Тащѳм крестанаѳд вѳжѳн нѳн абудѳс мѳјан странаѳн. І тајѳ, ѳерт, бур, ѳѳсѳјѳ вѳсталѳ мѳјан сѳктлѳн зајѳточност јылыс. ѳни сорныс вермас муны сомын сы јылыс, медым щѳктыны колхозјаслы уважитны мѳјанлыс корѳм, да лѳзны мѳјанлыс содыс промышленност вылѳ бѳд во кѳт нѳн миллионѳнжынѳн гѳгѳр том колхозникѳс. Колхозјас, кодјас лоины нѳн зајѳточнѳјјаслн, долженѳс кутны тѳдвылын, мы најѳ боксаѳ тащѳм ѳтсѳгтѳг зев сѳкыд лѳѳ паскѳдѳны воґѳ мѳјанлыс промышленност, а промышленност паскѳдѳтѳг — ѳгѳ вермѳјѳ могмѳдѳны массѳвѳј потребленіеја тѳварјас вылѳ крестаналыс содыс спрѳссѳ. Колхозјаслѳн ем тырвыјѳ позанлун могмѳдѳны мѳјанлыс тајѳ корѳмсѳ, сы вѳсна мы колхозјасын техникалѳн ѳбиліе мѳздѳ сѳктын работникјаслыс јукѳн, а сѳјѳ работникјасыс, кодјасѳс лѳѳ вуґѳдѳма промышленностѳ, вермѳсны ескѳ вѳјны зев ыжыд полза став мѳјан народнѳј овмѳслы.

Итогын мѳјан ем ѳчетнѳј кадколѳст чѳжѳн работѳјјаслыс да крестаналыс материалнѳј положеніе бурмѳдѳмлѳн тащѳм показатѳлјас:

1. Народнѳј доход содѳс 48,5 миллиард шѳјтсаѳ 1933 воин 105,0 миллиард шѳјтѳз 1938 воин;

2. Работѳјјаслѳн да служашщѳјјаслѳн лыд кыптѳс 22 миллион сајас мортсаѳ 1933 воин 28 миллион мортѳз 1938 воин;

3. Работѳјјас да служашщѳјјас ужѳдѳнлѳн вѳса фонд 34 миллиард 953 миллион шѳјтсаѳ содѳс 96 миллиард 425 миллион шѳјтѳз;

4. Промышленностса работѳјјаслѳн среднегодѳвѳј ужѳдѳн, кодѳ 1933 воин вѳлі 1513 шѳјт, 1938 воин кыптѳс 3447 шѳјтѳз;

5. Колхозјаслѳн ѳенежнѳј доходјас кыптѳсны 5 миллиард 661,9 миллион шѳјтсаѳ 1933 воин 14 миллиард 180,1 миллион шѳјтѳз 1937 воин;

6. ѳерновѳј рајѳнјасын ѳѳи колхознѳј двѳр вылѳ наѳ шѳѳркоѳа сѳталѳм кыптѳс 61 пудсаѳ 1933 воин 144 пудѳѳз 1937 воин, кѳјдысјас, страховѳј кѳјдыс фондјас, ѳбщѳственнѳј скѳтлы кѳрым фонд, наѳ постѳвкајас, МТС ужјасыс натуроплатајас лыдѳѳытѳг.

7. Социалнѳ-културнѳј меропрѳјатіејас вылѳ бјуджет куза госуѳдарственнѳј ассѳгнованіејас содѳсны 5.839,9 миллион шѳјтсаѳ 1933 воин 35.202,5 миллион шѳјтѳз 1938 воин.

Мы јнмѳ народлѳн културнѳј положеніеѳ, то сылѳн кыптѳмыс муныс народлѳн материалнѳј положеніе кыптѳм бѳрѳса.

Народлѳн културнѳј развѳіеје вѳјѳдлас сертѳ ѳчетнѳј кадколѳст вѳлі збылыс културнѳј револуција кадколѳстѳн. СССР-са националностјаслѳн кывјас вылын всеѳбщѳ-ѳбязатѳльнѳј первоначалнѳј образованіе олѳмѳ пѳртѳм, школајас да став ступенјасѳ вѳлѳдчысјас лыдлѳн содѳм, высшѳј школајаслѳн лѳзан спецѳлијас лыдлѳн содѳм, вылѳ советскѳј интеллигенција лѳсѳдѳм да јѳнмѳдѳм,—тащѳм ѳбщѳј картѳнаыс народ културнѳј кыптѳмлѳн.

Со та јылыс ѳаннѳјјас:

1) НАРОДЛѳН КУЛТУРНѳЈ УРОВЕНЈ КЫПТѳМ.

Показатѳлјас	Измереніејѳн јединица	1933/34 во	1938/39 во	1938/39 во 1933/34 во днѳ прѳцентјаслн
Став ступенјасѳ школајасын вѳлѳдчысјаслѳн лыд	курс морт	23814	33965,4	142,6
Сы лыдын:				
Началнѳј образованіе куза	"	17873,5	21288,4	119,1
Среднеј образованіе куза (ѳбщѳј да спецѳальнѳј куза)	"	5482,2	12076,0	220,3
Высшѳј образованіе куза	"	458,3	601,0	131,1
СССР-ын вѳлѳдчысјаслѳн лыд (вѳлѳдчѳмыс став вѳјјас вкључѳтѳмѳн)			47442,1	
Массѳвѳј бѳблиѳтекајаслѳн лыд	курсјас	40,3	70,0	173,7
Наѳн кнѳгајаслѳн лыд	миллионјас	86,0	126,6	147,2
Клубнѳј учреждѳніејаслѳн лыд	курсјас	61,1	95,6	156,5
Театрјаслѳн лыд	јединицајас	587	790	134,6
Киноустановкајаслѳн лыд (узкоплѳночѳјјасѳтѳг)	"	27467	30461	110,9
Сы лыдын звуковѳјјас	"	498	15202	31 пѳв
Киноустановкајаслѳн лыд (узкоплѳночѳјјасѳтѳг) ѳѳктын	"	17470	18991	108,7
Сы лыдын звуковѳјјаслѳн	"	24	6670	278 пѳв
Газѳтјаслѳн вѳса тѳраж	миллионјас	4984,6	7092,4	142,3

2) 1933-1938 ВОЈАС ЧѳЖѳН СССР-ЫН СТѳИТѳМА ШКОЛАЈАС.

Војас	Школајаслѳн лыд		
	Карјасын да кар тѳпа поселеніејасын	Сѳктыс местнѳѳтѳјасын	Ставыс
1933	326	3261	3587
1934	577	3488	4065
1935	533	2829	3362
1936	1505	4206	5711
1937	730	1323	2053
1938	583	1246	1829
Ставыс 1933—38 војас чѳжѳн	4254	16353	20607

3) 1933—1938 ВОЈАС ЧѳЖѳН ЛѳЗѳМА ТОМ СПЕЦИАЛИСТЈАСѳС ВЫСШѳЈ УЧЕБНѳЈ ЗАВЕѳЕНІЕЈАСЫГ (курсјаслѳн)

	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ставыс СССР пѳста (војеннѳј спецѳалистјасѳс лыдѳѳытѳг)	34,6	49,2	83,7	97,6	104,8	106,7
1. Промышленностса да строѳтѳкстѳвѳса инженерјас	6,1	14,9	29,6	29,2	27,6	25,2
2. Транспортса да ѳвјазса инженерјас	1,8	4,0	7,6	6,6	7,0	6,1
3. Возму ѳвмѳс механизирујѳтѳм куза инженерјас, агрономјас, ветеринариѳј врачјас да зоотехникјас	4,8	6,3	8,8	10,4	11,3	10,6
4. Экономистјас да јурѳстјас	2,5	2,5	5,0	6,4	5,0	5,7
5. Среднеј школајасѳа, раѳѳакјасѳа, техникумјасѳа преподаватѳлјас да просвѳщеніеје куза мукѳѳ работникјас, сы лыдын искуссѳтѳса работникјас	10,5	7,9	12,5	21,6	31,7	35,7
6. Врачјас, провѳзорјас да физическѳј културѳса работникјас	4,6	2,5	7,5	9,2	12,3	13,6
7. Мукѳѳ спецѳалистјас	4,3	11,1	12,7	14,2	9,9	9,8

Став тајѳ зев ыжыд културнѳј уж резултатын чужѳс да лоѳ мѳјанлыс уналыда вылѳ, советскѳј интеллигенција, кодѳ петѳс работѳј класс, крестанство, советскѳј служашщѳјјас раѳјасыс, кодѳ вѳрнас јѳјнас мѳјан народлѳн,—интеллигенција, кодѳ оз тѳд експлуатацијалыс

јармо, кодѳ ненавѳдѳтѳ експлоататорјасѳс да ѳас служѳтны СССР-са народјаслы верѳдн да правѳдѳн. Ме чајта, мы тајѳ вылѳ, народнѳј, социалистическѳј интеллигенцијалѳн чужѳм ем мѳјан странаѳн културнѳј револуцијалѳн меѳѳа важнѳј резултатјас пѳыс ѳѳи.

3. Советскѳј строј воґѳ јѳнмѳдѳм.

ѳчетнѳј кадколѳстлѳн зев важнѳј резултатјас пѳыс ѳѳем сын, мы сѳјѳ вѳјѳднѳ страналыс пыщкѳсса положеніе воґѳ јѳнмѳдѳмѳ, советскѳј строј воґѳ јѳнмѳдѳмѳ.

Мѳд ногѳн јез вермы лоны. Народнѳј овмѳслѳн став ѳтраслјасын социалистическѳј система утѳверѳѳтѳм, промышленностлѳн да възму овмѳслѳн кыптѳм, ужалыс јѳзлѳн материалнѳј положеніе кыптѳм, народнѳј массајасыс културност кыптѳдѳм, налыс политическѳј активност кыптѳдѳм, ставыс тајѳ, кодѳс пѳртѳма олѳмѳ Советскѳј власт вѳскѳдѳлѳм улын, јез вермы не вѳјѳдны советскѳј стројѳс воґѳ јѳнмѳдѳмѳ.

ѳнѳја каѳса советскѳј ѳбщѳствѳлѳн ѳсобенностыс, лубѳј капиталистическѳј ѳбщѳствѳыс тор-

јалѳмѳн, ем сын, мы сын абудѳс сѳсса антагонистическѳј, враждебнѳј классјас, експлуататорскѳј классјасѳс бѳрѳдѳма, а работѳјјас, крестана да интеллигенција, кодјас составлѳјтѳны советскѳј ѳбщѳство, олѳны да ужалѳны дружественнѳј сотруѳничество начѳлојас вылын. Сѳк кор капиталистическѳј ѳбщѳство разѳѳрајтѳѳ работѳјјас да капиталистјас кѳстын, крестана да помѳщѳкјас кѳстын мѳрѳтчытѳм прѳтивѳрѳчѳіејаслѳн, мы вѳјѳдѳ сѳјѳ пыщкѳсса положеніејѳлѳн неустѳѳчивѳстѳ, советскѳј ѳбщѳство, кодѳс мѳздѳма експлуатација јѳгыс, оз тѳд сѳщѳм прѳтивѳрѳчѳіејасѳс, свѳбѳднѳј классѳвѳј столкновѳніејасыс да представлѳјтѳ работѳјјаслѳн, крестаналѳн,

(Воґѳ вѳјѳд 3-ѳд листѳкѳыс)

СТАЛІН жорт докладлөн продолженіе

интеллигентіалон дружественно сотрудничестволье картина. Тајо обшност подув вылын і паскалісны сешом двіжущіе вынас, кычі советскіе обшестволон морально-політическіе отувјалун, СССР-са народјаслон дружба, советскіе патриотизм. Тајо жө подув вылын чужісны СССР-са Конституція, кодсе примітома 1936 воста нојабрын, да странаса верховой органјасө бдрјасөмјас, тырвыјо демократизация.

Мыј инмо странаса верховой органјасө самө бдрјасөмјас, то најо јарјугыда демонструјутісны советскіе обшествоволье бурещ сіјө отувјалунсө да СССР-са народјаслыс бурещ сіјө дружбасө, кодјас составлјатны характернөй особенност мијан страналон пыщкөсса положеніелыс. Кычі тдөса, СССР-са Верховой Советө бдрјасөмјас вылын 1937 воста декабрын коммунистјас да беспартијнөйјас блок вбсна гөлбсүјтис пөшчө 90 миллион бдрјасыс, мөднөгөн кө гөлбсүјтөмын став участвујтысө пөвсыс 98,6 прөцент, а сојузнөй республикајасса Верховой Советјасө бдрјасөмјас вылын 1938 воста јунын коммунистјас да беспартијнөйјас блок вбсна гөлбсүјтис 92 миллион бдрјасыс, мөднөгөн кө гөлбсүјтөмын став участвујтысө пөвсыс 99,4 прөцент.

Со көні советскіе строј зумдылувлөн подулыс да Советскіе власт бырлытөм вынлөн источныкыс.

Тајо лөд, сек жө, мыј война случајын мијан армијалон тыл да фронт најо однородност да пыщкөсса отувјалун вбсна—лоасны крепыджыкөсө лубөј мөд странаын дорыс, мыј жылыс колі ескө помнитны военнөй столкновеніелыс зарубежнөй лубителјаслыс.

Зарубежнөй прессаса откымын фејателјас болгөны, мыј советскіе организацијасөсө шпионјасыс, убіјцајасыс да вредителјасыс, кычі Троцкіј, Зіновјев, Каменев, Јакір, Тухачевскіј, Роценголц, Бухарін да мукөд ізвергјасыс весалөм бытөкө „вөрөдөс“ советскіе строј, пыртис „разложеніе“. Тајо пошлө болтовнаыс сулалө сіјөс, медым іздеватчыштны сы вылын. Кычі вермас вөрөдөны да разложитны советскіе строј советскіе организацијасөсө вреднөй да враждебнөй элементјасыс весалөм? Шпионјаслон, убіјцајаслон да вредителјаслон троцкістско-бухарінскөй чукөд, коді лебечитис заграница вонын, јіжтысөма быд иностранный чинуша вонын нзкопеклонство рабјей чувствөдн да дас мунны сылы шпионскөй услуженіе вылө,—јөзлөн чукөд, коді ез гөгөрво сіјөс, мыј капитал цепјасыс свободнөй, медбөрја советскөй гражданын, сулалө јурнас вылынжык лубөј зарубежнөй высокопоставленнөй чинуша серті, коді кыскалө пелпомјас вылас капиталистическөй рабстволье јармо,—кодлы колө продажнөй рабјаслон тајо жалкө бандаыс, кушөм ценност сіјө вермас представлјатны народлы да кодөс сіјө вермас „разложитны“? 1937 воын вөлі пріговорітома лылыны Тухачевскіјөс, Јакірөс, Уборевичөс да мукөд ізвергјасөс. Сы бдрын вөліны СССР-са Верховой Советө бдрјасөмјас. Бдрјасөмјас сетісны Советскөй власты гөлбсүјтөмын став участникјас пөвсыс 98,6 прөцент. 1938 во заводітгөн вөлі пріговорітома лылыны Роценгол-

цөс, Рыковөс, Бухарінөс да мукөд ізвергјасөс. Сы бдрын вөліны сојузнөй республикаса Верховой Советјасө бдрјасөмјас. Бдрјасөмјас сетісны Советскөй власты гөлбсүјтөмын став участникјас пөвсыс 99,4 прөцент. Јуавөс, көні жө таңи „разложеніелөн“ признакјасыс да мыла сіјө „разложеніеыс“ ез төдчы бдрјасөмјаслон результатјас вылын?

Сіјө иностранный болтунјасөсө кызөмөн, пөчө воны вывөдө, мыј колісны кө вөла вылө шпионјасөс, убіјцајасөс да вредителјасөс да ез мешајтны налы вредитныыс, виваныыс да шпионитныыс, то советскөй организацијасөсө вөліны ескө кытчө јонжыка прочнөјөс да устојчөвөјөс. (Герам). Озө вивти воөд выдјатны аснысө јурнаыс тајо господаыс, кодјас сешөм наглөја дорјоны шпионјасөс, убіјцајасөс, вредителјасөс?

Озө вернөжык ло шуны, мыј советскөй организацијасөсө шпионјасыс, убіјцајасыс, вредителјасыс весалөм должен вөлі вөјөдны да збылыс вөјөдөс тајо организацијасөсө воөд јонмөдөмө?

Мыј жылыс висталөны, например, Хасан ты дорса событіелыс, кычі не сы жылыс, мыј советскөй организацијасөсө шпионјасыс да вредителјасыс весалөм ем најөс јонмөдөмлөн зев вернөй средство?

* *

Пыщкөсса політика јукөнын партијалон мојас:

1. Воөд паскөдны мијан промышленностлыс кыптөм, уж производителност быдмөм, производстволье техника усовершенствүјтөм сешөм ногөн, медым, сы бдрын, кычі панјим нин главнөй капиталистическөй странајасөсө производство техника да промышленност быдмөмлөн темпјас јукөнын,—панјыны најөс сіз жө экономическі матыса 10—15 во чөжөн.

2. Воөд паскөдны мијан земледелиелыс да скөтвөдмлыс кыптөм сешөм ногөн, медым матыса 3—4 во чөжөн шөдөдны быд воын 8 миллиард пуд нан получітөм гектар вылө 12—13 центнер шөркоф урожајностөн, содтыны техническөй културајас куза производство 30—35 прөцент вылө шөркофа, содтыны ыжјаслыс да порејаслыс јурлыд кыкпөв, јөла гырыс скөтлыс јурлыд—40 прөцент вылө кымын, вөвјаслыс јурлыд—35 прөцент вылө кымын.

3. Воөд нүдны рабочөјјаслыс, крестаналыс, интеллигентіалыс материалнөй да културнөй положеніе бурмөдөм.

4. Неуклоннө пөртны олөмө мијанлыс социалистическөй Конституція, помөз осушществлјатны странаса політическөй олөмлыс демократизация, јонмөдны советскөй обшчествоволье морально-політическөй отувјалун да рабочөјјаслыс, крестаналыс, интеллигентіалыс дружественнөй сотрудничествө, став мерајасөн јонмөдны СССР-са народјаслыс дружба, развиватны да култивірујтны советскөй патриотизм.

5. Не вунөдны капиталистическөй окруженіе жылыс, помнитны, мыј иностранный разведка кутас ыставны мијан странаө шпионјасөс, убіјцајасөс, вредителјасөс, помнитны та жылыс да јонмөдны мијанлыс социалистическөй разведка, народлыс врагјасөс грөмитны да бертыны сылы систематическөја отсалөмөн.

III. ВКП(б) воөд јонмөдөм.

Політическөй вөз да быдлуња практическөй уж вөдөдлас серті отчетнөй кадколаст вөлі мијан партија генералнөй вөзлөм тырвыјө победа кадколастөн. (Бурнөй дыр нужалана аплодисментјас).

Став народнөй овмөсын социалистическөй система утвердітчөм, выл техника подув вылын промышленностлыс да земледелиелыс реконструкция завершітөм, промышленност куза мөд пјавілетнөй план срокывоөз тыртөм, 7 миллиард пудјөз нан вөчөмлөн быдво быдмөм, корысалөм да ужтөмалөм бырөдөм да народлөн материалнөй да културнөй положеніе кыптөм,—тачөмөсө основнөй достиженіелыс, кодјас демонструјтөны мијан партијалон політикалыс правільностөс, сіјө руководстволье правільностөс.

Тајо грандіознөй достиженіелыс воөдын мијан партија генералнөй вөзлөн прөтивникјаслы, сені быдсама „левөј“ да „правөј“ теченіелыс, сені быдсама троцкістско-пјатаковскөй да бухарінско-рыковскөй перерождөнецјаслы быт лоіс гартчыны јокмылө, зөбны асгыныс кыскалөм „платформјасөс“ да мунны подполјөд. Народ вөлалы пөкөдөртчыны мужество імеіттөг, најө

1. Партијалыс состав бурмөдан мерајас. Организацијас разукрупнитөм. Руководашчөј органјас нзөвөј уж дінө матыстөм.

Партија да сылыс руководашчөј органјасөсө јонмөдөм нүдөсөс отчетнөй кадколаст чөжөн медвоөз кык вөз куза: партијалыс состав регулірујтөм, ненадежнөјјасөс вешталөм да медбурјасөс отбјарјөтөм вөз куза, да организацијасөс разукрупнитөм, налыс размерјасөс чінтөм да руководашчөј органјас нзөвөј оперативнөй, конкретнөй уж дінө матыстөм вөз куза.

Партијалон XVII-өд сјезд вылын вөлі представітома партијаса 1.874.488 шленөс. Сравнитны кө тајо даннөјјасөс партијаса шленјаслон лыд жылыс даннөјјаскөд, кодөс вөлі представітома партијалөн воөза XVI-өд сјезд вылын, то артмас, мыј партијалон XVI-өд сјездсөн XVII-өд сјездөз кад чөжөн партијаө локтис партијаса 600.000 выл шлен. Партија ез вермы не пөчувствүјтны, мыј 1930—1933 војасса условіелыс партијаө ташөм массовөја локтөмыс вөлі нездоровөјөн да сылыс составсө нежалателнөй паскалөмын. Партија төдіс, мыј сіјө рајасөс локтөны не сөмын честнөй да преданнөй, но і случајнөй јөз, но і карјерістјас, кодјас зилісны іспользујтны партијалыс знамјаслаыс личнөй целјасын. Партија ез вермы не төдны, мыј сіјө вына не сөмын аслас шленјас состав лыдын, но, медсавөз, најө качествөдн. Такөд јитөдын сувтіс вопрос партијалыс состав регулірујтөм жылыс. Вөлі рашітома воөд нүдөны партијаса шленјаслыс да кандидатјаслыс чістка, кодөс вөлі заводітома нөшта 1933 воын, і сіјөс вөлі збылыс нүдөма воөд 1935 воста мајөз. Вөлі решітома, воөд, дугөдны партијаө выл шленјасөс примітөм, і сіјөс збылыс вөлі дугөдөма 1936 воста сентябрөз, а партијаө выл шленјасөс примітөм бөр заводітома сөмын 1936 воста нојабр 1-өј лунсан. Воөд, Кіров јортөс элөфејскөја вөдмкөд јитөдын, коді свидетелствүјтис сы жылыс, мыј партијаын емөс не еша пөдөзрительнөй элементјас, вөлі решітома нүдөны партијнөй документјас

предпочітајтисны отлаасны меншевикјаскөд, есерјаскөд, фашистјаскөд, мунны иностранный разведка дінө услуженіелө, медасны шпионјасөс да објажитчыны отсасны Советскөй Сојузса врагјаслы торјөдөлыны мијанлыс странаөс да восстановітны сыын капиталистическөй рабство.

Тачөм бесславној помыс мијан партија вөзлы прөтивникјаслон, кодјас сөсса лоісны народлы врагјасөн.

Народлыс врагјасөс грөмитөмөн да партијнөй да советскөй организацијасөс парерождөнецјасыс весалөмөн, партија лоіс аслас політическөй да организационнөй ужын нөшта јонжыка јөдінөјөн, сіјө лоіс нөшта јонжыка сплоченнөјөн аслас Централнөй Комітет гөгөр. (Бурнөй аплодисментјас. Став делегатјас сувтөны да сувтөмөн чөлөмалөны докладчөкөс. Горөдөмјас: „Сталин јортлы—ура! Мед олас Сталин јорт! Мед олас мијан партијалон ЦК! Ура!“)

Вөдөдлам конкретнөй даннөјјас мијан партијалон пыщкөсса олөм развөтіе жылыс, отчетнөй кадколастын сылөн организационнөй да пропагандистскөй уж жылыс.

Вөдөдлам конкретнөй даннөјјас мијан партијалон пыщкөсса олөм развөтіе жылыс, отчетнөй кадколастын сылөн организационнөй да пропагандистскөй уж жылыс.

Тајо ыжыд достиженіе. Мыј инмо быдлуња партијнөй вескөдлөм бурмөдөмлыс сіјөс нзөвөј уж дінө матыстан смыслын, сіјөс воөд конкретічирүјтан смыслын, то партија воіс сешөм вывөдө, мыј организацијас разукрупнајтөм, сылыс размерјасөсө чінталөм ем медбур средство сы могыс, медым кыкөдны партијнөй органјаслы тајо организацијаснас вескөдлөм, а асөс вескөдлөмсө вөчны конкретнөјөн, ловјаөн, оперативнөјөн. Разукрупнајтөм муніс кычі наркоматјас вөз куза, сіјө і админістративно-территориалнөй ор-

(Воөд вөдөд 4-өд лістбокыс)

СТАЛІН jорт докладлөн продолженіе

вопросас выль, кодјас вермасны кыптыны торја быд странаын 50—100 во мыгты сымогыс, медым мі, марксизм классикаслөн потомокјас імеітім позанлун споконд куллыны паччор вылын да намлавы даc решеніејас. (Общій серам). Но мі верма да должендс требутны мјан кадеа марксистјас-ленінецјаслыс, медым најд ез ограничавтчыны марксизмлыс торја общій положеніејас заучиватомдн, медым најд пырісны марксизм сушествод, медым најд велалісны артавы мјан странаын социалістическјоу государствово сушествоутомлыс кызвота опыт, медым најд велалісны, медббрын, тајо опыт вылас мыжббмдн да марксизм сушествоыс петомдн, конкретірујтны марксизмлыс торја общій положеніејас, уточнајтны да бурмодны најдс. Ленин гжіс асыс знаменітјоу кыга „Государство і революція“ 1917 вота августын, мддногон кб Октябрьскјоу революціяда да Советскјоу государство лббдтдз некымын тблыс возжык. Тајо кыгаыслыс главнјоу могод Ленин азгыліс государство јылыс Маркслыс да Енгелслыс ученіесд оппортунистјасан іскажјатомыс да опошлјатомыс дорјомын. Ленин кбсјыліс гжыны „Государство і революція“ кыгалыс мдб част, кбні сјб артавліс вбчны 1905-дд да 1917-дд вота роч революціяјас опытлыс главнјоу ітогјас. Оз вермы лоны сомненіе, мыј Ленин кутліс тбдылын аслас кыгалдн мдб частын разработајтны да развјтны возд государствовыс теоріја, мјан странаын Советскјоу власт сушествоутан опыт выль мыжббмдн. Но смерт торкіс сылы пбртны олбмб тајо могод. Но мыј ез вевјав вбчны Ленин, должендс вбчны сылбн ученікјасыс. (Бурнјоу аплодісментјас).

Государство лоіс обществолдн враждебнјоу классјас выль јукбм подув вылын, лоіс сымогыс, медым кутны кбртвомдн експлуатірујтм болшїнство експлуататорскјоу меньшїнство интересјасын. Государство властлбн орудіејас сосредоточивајтчылісны, медбасд, арміяын, карательнјоу органјасын, резведкаын, турмајасын. Кык основнјоу функција характерізујтбны государствовыс дејательност: пыщкбса (главнјоу)—кутны експлуатірујтан болшїнство кбртвомдн і ортсыса (неглавнјоу)—паскбдны аслас, господствујущіоу класслыс терріторіјасд мукдб государствојаслбн терріторіја шдт вестд, лбб дорјыны аслас государствовыс терріторіја мукдб государствојасан ускбдчдымыс. Тајі влі делдыс рабвласфелческјоу строр да феодализм дырјі. Тајі сулалд делдыс капитализм дырјі.

Медым путкылтны капитализм, колд влі не сбмын шыбытны властыс буржуазіјасд, не сбмын експропрірујтны капиталістјасдс, но і қікбд жугбдны буржуазіјалыс государственнјоу машина, сылыс важ арміја, сылыс, бюрократическјоу чиновничество, сылыс поліція, да сувтбдны сыместаб выль пролетарскјоу государственност, выль социалістическјоу государство. Болшїкјас, кызі тбдса, тајі бурещ і вбчїсны. Но татыс нбті оз пет, мыј выль пролетарскјоу государстволдн оз вермыны сохранітчыны важ государстволдн бткымын функцијајас, кодјасдс вежбма пролетарскјоу госу-

дарстволдн потребностјас серті лбсалбмдн. Татыс торјбн нн оз пет, мыј мјан социалістическјоу государстволдн формајас должендс колны вежывтбмјасбн, мыј мјан государстволдн став первоначалнјоу функцијајасыс должендс тырвыль сохранітчыны і возд. Фелд вылас мјан государстволбн формајас вежбды да кутасын вежыны мјан страна развјтїе да ортсыса обстановка вежбм серті. Ленин қік прав, кор сјб вїсталд:

„Буржуазнјоу государствовојаслбн формајасыс вывті разнообразнјоу, но сутыс налбн бті: став тајо государствојасыс ембс сїз лбб мдбног, но медббрын обязательнб буржуазіјалдн дїктатурабн. Капитализмсан коммунизмб вужбм, ферт, оз вермы не сетны політическјоу формајасыс зев ыжыд обіліе да разнообразїе, но пыщкбдыс секі лбб быт бті: пролетаріатлбн дїктатура“ (Ленин, т. XXI, стр. 393).

Октябрьскјоу революція кадсан мјан социалістическјоу государство аслас развјтїеын муніс кык главнјоу фаза.

Первој фаза—сјб Октябрьскјоу революціясан експлуататорскјоу классјасдс бырбдтдз кадколаст. Тајо кадколастыслбн основнјоу могод влі пукылтм классјасыс сопротивленіе подавляјтмын, интервентјас ускбдчдымыс страналыс оборона котыртомын, промышленност да вїзму овмбс восстановітмын, капиталістическјоу элементјас бырббдм выль условіејас лбббдмын. Такбд лбсалбмдн мјан государство тајб каднас пбртис олбмб кык основнјоу функција. Первој функција—страна пыщкын пукылтм классјасдс подавляјтм. Тајбн мјан государство ортсысаньс напоминајтліс возда государствовојас, кодјаслбн функцијаыс влі непокорнбјасдс подавляјтмын, но сещбм принципалнб торјалбмдн, мыј мјан государство подавляјтліс експлуататорскјоу меньшїнстводе ужалыс јбзлбн болшїнство интересјасын, секі кор возда государствојас подавляјтлісны експлуатірујемдј болшїнстводе експлуататорскјоу меньшїнство интересјасын. Мдб функција—ортсысань ускбдчдымыс странаде дорјбм. Тајбн сјб сїжб напоминајтис ортсысаньс возда государствовојасдс, кодјас сїжб занимајтчыны асыныс странајасдс вооруженнбја дорјбмдн, но сјб принципалнб торјалбмдн, мыј мјан государство дорјіс ортсысань ускбдчдымыс ужалыс јбз болшїнствоыс завојеваніејас, секі кор возда государствојас дорјылісны ташдм случајјас експлуататорскјоу меньшїнствоыс озырлун да привілігїјајас. Влі тани нбшта којмдб функција—сјб мјан государство органјаслбн хозяйственнб-організаторскјоу да культурно-воспїтательнбјоу уж, кбді імеітис аслас целбн выль, социалістическјоу овмбдыс петасјас развївајтм да социализм самдн јбзс перевоспїтајтм. Но тајб выль функцијаыс сјб кадас ез получіт серјознбјоу развїтїе.

Мдб фаза—сјб карса да сїктса капиталістическјоу элементјас бырббдмсань эмбс социалістическјоу сїстемалдн тыр победада да выль Конституція примітдз кадколаст. Тајб кадколастыслбн основнјоу могод став страна пагта социалістическјоу овмбс котыртом да капиталістическјоу элементјаслыс медббрја коласјасдс бырббдм, культурнбјоу революція котыртом, страна дорјбм могыс тырвыль современнбјоу арміја котыртом. Такбд лбсалбмдн вежысны і функцијаысыс мјан социалістическјоу государстволдн. Усіс—отмірајтис страна пыщкын војеннбјоу подавленіелдн функција, бд експлуатіја бырббдма, експлуататорјас абуде возд да подавляјтны некодбс. Подавленіе функција пыдді государстволдн лоіс народнбјоу ембур гусавлысјасыс да таргајтисјасыс социалістическјоу собственност вїзан функција. Тырвыль сохранітчыс ортсысань ускбдчдымыс странаде војеннбја дорјбмлбн функција, сїз кб, сохранітчысны сїз жб Краснбјоу арміја, Војенно-Морскјоу флот, сїз жб кызі карательнбјоу органјас да резведка, кодјас колды мјан странад иностраннбјоу разведкајасдн мбдбдбм шпїонјасдс, убїцајасдс, вредітелјасдс куталбм да накажїтбм выль. Сохранітчыс да получітис тырвыль развїтїе государственнбјоу органјаслбн хозяйственнб-організаторскјоу да культурно-воспїтательнбјоу ужлбн функција. Онї страна пыщкын мјан государстволдн основнбјоу могыс мїрнбјоу хозяйственнб-організаторскјоу да культурно-воспїтательнбјоу ужын. Мыј інмб мјан арміялы, карательнбјоу органјаслы да разведкалы, то најдс асланыс јослуннас берббдма абу нн страна пыщкб, а сјб ортсыд, ортсыса врагјаслы паныд.

Кызі азанныд, мі імеітам бні қік выль, социалістическјоу государство, кодї азгывтбм нбшта історіаын да тбдчымдн торјалд аслас форма да функцијајас серті первој фазаса социалістическјоу государствово.

Но развїтїе оз вермы сувтны та вылын. Мі мунам ылджык, возд, коммунизм. Сохранітчас-д мјан государство сїжб і коммунизм дырјі? да, сохранітчас, оз кбло бырббдма капиталістическјоу окруженіе, оз кб ло бырббдма ортсысань војеннбјоу ускбдчдымыс опасност. Секі гбдвоана, мыј мјан государствовыс формајасдс вылыс лбб вежбма, пыщкбса да ортсыса обстановка вежбмкбд лбсалбмдн. Оз, оз сохранітчы да бырас, капиталістическјоу окруженіе кб лбб бырббдма, сїжс кб лбб вежбма социалістическјоу окруженіебн. Тајі сулалд делдыс социалістическјоу государство јылыс вопроскбд. Мдб вопрос—сјб советскјоу интеллігенція јылыс вопрос. Тајб вопросы, сїжс кызі і государство јылыс вопросы, сушествоутд мјан партїяын кушомкб нејасност, неразберїха. Советскјоу интеллігенція јылыс вопросы партїја позїціалдн тырјасност выль вїзбдтдз, мјан партїяын пыр на нбшта паскалмаде взгладјас, кодјас враждебнбјоу советскјоу интеллігенція дїнд да оз лбсавны партїја позїціакбд. Тајб неправлнбјоу взгладјасдс новлбдысјас практикујтбны, кызі тбдса, советскјоу интеллігенція дїнд пренебрежїтлнбјоу, презрїтлнбјоу отношеніе, рабочјоу класслы да крестанствоыс сїжс кызі чуждбјоу да весїг враждебнбјоу вын вїдлалбмдн. Правда, советскјоу развїтїе кадколастын интеллігенція вевјаліс вежыны вужвїдныс, кызі аслас состав серті, сїзі і ас-

лас положеніе серті, народкбд матыстчбмдн, да ськбд честнбја сотруднїчјатбмдн, мыјбн сїб принципалнб торјалд важ, буржуазнбјоу интеллігенціяыс. Но сїб јортјаслы, тыдалд, абу сьдз делдыс. Најб возд пблалбны важ пбланб, советскјоу интеллігенція выль сїб взгладјасдс да отношеніејасдс неправлнбја вужббдмдн, кодјас імеітисны асыныс подув важ кадб, кор интеллігенція вліс помешчїкјас да капиталістјас ордын служба вылын.

Важ, революціадса кадб, капитализм условіејасын интеллігенція влі ставсыс медвоз імушчбјоу классјасса јбзыс,—дворананыс, промышленнїкјасыс, купечјасыс, кулакјасыс да с. в. интеллігенція радјасын вліны сїз жб мешчананыс, мелкбјоу чиновнїкјасыс да весїг крестананыс да рабочбјоујасыс выходејас, но најд ез ворсны да ез вермыны ворсны сенї решајущбјоу роль. Интеллігенція қоннас вердчїс імушчбјоу классјас ордын да обслужївајтис најдс. Гбдвоана сы вбсна сїб недоверїеыс, кодї нещачыс вужлывліс лбгалбмб, кодї влі сы дїнд мјан странаде революціоннбјоу элементјаслбн да медвоз рабочбјоујаслбн. Правда, важ интеллігенція сетис торја едїнїцајас да дасјасдн смел да революціоннбјоу јбзс, кодјас сувтисны рабочбјоу класслбн вїзбдлас выль да јітисны помбз асыныс судбасд рабочбјоу класс судбакбд. Но интеллігенція пбвсын ташдм јбзыс влі вывті еша, і најд ез вермыны вежны фізіономіјасд интеллігенціялыс қоннас.

Интеллігенціякбд делдыс вужсаньс вежыс сбмын Октябрьскјоу революція ббрын, иностраннбјоу војеннбјоу интервенція грбмітбм ббрын, торјбн нн індустріалїзація да коллектївїзація победа ббрын, кор експлуатіја бырббдм да овмбслбн социалістическјоу сїстема утвердітчбм лбббдїсны реалнбјоу позанлун сетны страналы да нубдны олбмб выль Конституція. Важ интеллігенціалдн јонжыка вліјательнбјоу да квалифіцірованнбјоу јукбн Октябрьскјоу революціалдн первој лунјасд нн торјбдчїс интеллігенціалдн мукдб массасыс, објавітис тыш советскјоу власты да муніс саботажнїкјасд. Татыс сїб бостіс заслуженнбјоу кара, влі жугббдма да пазббдма советскјоу власт органјасдн. Ббрынжык на пбвсыс унжык колысјасыс завербујтчыс мјан странаде врагјаслы вредітелјасд, шпїонјасд, ташдм ногдн асд интеллігенція радјасыс черкнїтбмдн. Важ интеллігенціалдн мдб јукбныс, ешачык квалифіцірованнбјоу, но јонжыка уналыда, дыр нбшта қбріс бті места вылын, „буржык кадјас“ вїччысбмдн, но сесса, тыдалд, шеныштіс кїнас да решітис мунны службїстјасд, решітис овмбдчыны Советскјоу власткбд. Важ интеллігенціалдн тајо группасыс ыжыджык јукбныс заводітис нн пбрымыны да заводітд петны строрыс. Важ интеллігенціалдн којмдб јукбныс, медсасд сылбн раббвбјоу јукбныс, кодлбн влі нбшта на ешачык квалифікаціаыс возда јукбн дорыс, бтласіс народ дїнд да муніс Советскјоу власт ббрас.

(Помсб вїзбд локтан №-ыс).

Отв. редакторбс
веныс—Н. Фїліппов